

sértett volt a támadó fél, tehát ha a sértett csak áldozata az ügynek. Végül büntetőjogilag a jogos védelem határainak menthető tullepése sem büntetendő.

Az ismertetett ítélet tényállásából kitűnik, hogy a Kuria a jogos védelmet szükségesnek találta a támadás elhárítására, tehát nem látott tullepést, de nem állapítható meg, hogy sértett jogellenes és közvetlen támadása hozta-e alperes hozzátartozóit szorongatott helyzetbe? Magában az, hogy felperes a verekedésben részt vett, ha nem ő *közvetlenül* idézte elő alperes hozzátartozóinak szorongatott helyzetét, magánjogilag még nem elég a jogos védelem megállapításához. Magánjogilag, ellentétben a büntetőjoggal, nincs jogos védelem, ha a közvetlen támadó nem a sértett volt és ha a visszaverés *több* volt, mint ami a támadás elhárításához szükséges volt — tehát ezekben az esetekben a cselekmény jogellenes és esetleg kártérítésre kötelez.

Ha azonban a magánjogi jogos védelem fennforog, akkor helyes a Kuria álláspontja a Javaslat 1737. §-a szerint, mert a vétklen felelősség esetén is *jogellenes*, de vétklen sértése szükséges valamely jogvédte érdeknek. Ezt a következményt nem tartom célszerűnek, a büntetőjogi szabályozás jobban megfelel a jogrend követelményeinek és a magánjogban sem helyes a méltányosság szerinti vétklen felelősséget is kizárni. Mivel a magánjogi kártérítés kérdésébe nem helyes a beszámíthatóság büntetőjogi fogalmát átvinni, a Javaslat 1712. §-át így tartom átszövegezendőnek: „*Nincs tilos cselekmény*, ha a sérelmet okozó cselekmény szükséges volt avégett stb.“ Így a jogos védelem nem lenne tilos cselekmény, de objektíve jogellenes maradna és esetleg az 1737. §. keretén belül méltányos esetben kártérítésre kötelezne.

íj. dr. Szigeti László.

A kereskedelmi megtartási jog érvényesítésére vonatkozó eljárási szabályok. Dr. Szende Péter Pál „A kereskedelmi törvény kézikönyve“ c. művében a Kt. 310. §-a kapcsán jegyzetként utal a kereskedelmi és váltóügyekben követendő *nemperes eljárás* szabályozása tárgyában kelt 68,300/1914. I. M. sz. rendeletre. Ha ez az utalás helyes volna, a megtartási jog érvényesítését tárgyzó eljárásra értékhátáron felül is a járásbirósági eljárás szabályai állanának (14. §. 1. bek.), a bíróság az ügy érdemében nem ítéletet, hanem végzést hozna (16. §.), ideiglenes intézkedésnek volna helye (17. §. ut. bek.), az eljárást befejező érdemleges végzés elleni perorvoslat a felfolyamodás volna (24. §.) stb.

Ezt a felfogást tévesnek tartom. Pillanatig sem lehet feltenni, hogy akkor, amikor a KT. 310. §-a arról beszél, hogy a megtartási jog *kereset* útján érvényesítendő (hasonlóan a Váltótv. 109. §-a, a régebbi váltóeljárás 3. §. 3. pontja, a Pp. 30. §-a) ugyanakkor a keresettel folyamatba tett eljárásra a *nemperes* eljárás szabályai állanak, mert a kereset, mint terminus technikus, jogrendszerünkben a *peres* eljárás nyitányát jelenti. Igaz ugyan, hogy Neumann Armin (Keresk. tv. II. k. 1923. lap) és Nagy Ferenc (Keresk. jog 6. kiadás II. k. 141. lap 25 jegyzet) is a KT. 310. §-a kapcsán utalnak a 68.300/1914. sz. I. m. sz. rendelet életbelépte előtt hatályos volt 3269/1881. I. M. sz. kereskedelmi eljárási rendeletre, ám akkor helyénvaló volt ez az utalás, mert az általuk hivatkozott rendelet perenkivüli és peres eljárást egyként szabályozott és mert ennekfolytán a hivatkozás nyilvánvalóan a rendelet II. s köv. §-aiban szabályozott *peres* eljárásra kívánt hivatkozni. Ám a 68.300/1914. I. m. r. sz. csak *nemperes* eljárást szabályoz, e rendeletre tehát a KT. 310. §-a kapcsán hivatkozni már nem lehet.

A mondottaknál fogva nem állhatnak a 68.300/1914. I. M. sz. perenkivüli eljárási rendelet szabályai a kereskedelmi megtartási jog érvényesítése tekintetében a *hatáskör* kérdésére sem. Sőt kérdésesnek tartom, vajjon hatályos-e érésben a KT. 319. §. szabálya, amely szerint t. i. hatáskörrel (perértékre tekintet nélkül) a törvényszék bír. Térfy (Polgári perrend 2. kiadás I. k. 87. lap) és Kovács Marcell (A Pp. magyarázata 2. kiadás 90 lap), egybehangzóan azon az állásponton vannak, hogy a ker. megtartási jog érvényesítését tárgyazó keresetek értékre tekintet nélkül a törvényszék hatáskörébe tartoznak, miután ezeket *külön* törvény, nevezetesen a KT. 310. §-a, utalja a törvényszék hatáskörébe (Pp. 2. §. 8. p.), nem tudom azonban, helyes-e ez az álláspont, mert hiszen a Pp. 3. §-a értelmében a Pp. életbeléptével hatályukat veszítették mindazok a jogszabályok, amelyek a Pp.-ben vagy a Ppé-ben szabályozott kérdésekre vonatkoznak. Minthogy pedig a KT. 310. §-a a hatáskörre vonatkozóan rendelkezésében olyan kérdésh. szabályoz, amely kérdés egyébként a Pp. szabályozásának tárgya, nézetem szerint a KT. 310. §-a a *hatáskörre vonatkozó részében* hatályát veszítette, és ennél fogva a hatáskör e perekben a perértéktől függően oszlik meg a járásbíróság és a törvényszék között. Nincs is semmi belső indokltsága annak, hogy e perek értékhatárra tekintet nélkül tartozzanak a törvényszék hatáskörébe.

Ugyanezen szempontok megisméllődnek az illetékeség kérdésénél is. Nézetem szerint tehát a KT. 310. §-a

az illetékességre vonatkozó rendelkezésében sem hatályos, érésben is a Pp. általános rendelkezései irányadók.

Dr. Balla Ignác.

A sérült kizárólagos hibája tárgyi felelősség esetén. A „Polgári Jog“ legutolsó számában napvilágot látott ifj. dr. Szigeti Lászlónak egy kis szemléje a fenti kérdésről és miután a szerző ebben a cikkben is csak megerősíti e tárgyban már korábban is elfoglalt túlzottan rigorozus és egyoldalú álláspontját, egyenesen fizikai kényszert éreztem, hogy vele homlokegyenest ellenkező nézetemet ismét papírra vessem.

A dolog velején kezdve igen helytelennek tartom dr. Szigetinek a konkrét eset kapcsán kifejtett és oda konkludáló véleményét, hogy a veszélyes üzemek által okozott tárgyi felelősséget, a veszélyes üzem tulajdonosának, illetve üzemben tartójának terhére fokozni és kiterjeszteni kellene. Itt par excellence a gépkocsira, mint veszélyes üzemre gondolunk mindketten, mert hiszen a konkrét példa is egy gépkocsi-balesetre vonatkozik. Ugyanis dr. Szigeti a Kuria P. II. 2155/1929. sz. ítéletét boncolva, arra a megállapításra jutott, hogy a kuriai ítélet helyességén „vitatkozni lehet“, azért, mert a Kuria elutasította a balesetet szenvedett örökösének keresetét, a gépkocsi tulajdonosával szemben, azzal az indokolással, hogy a balesetet szenvedett a közlekedési rendőr jelzése dacára, két villamos közül az uttestre ugorva, a normális sebességgel haladó gépkocsi elé lépett és a gépkocsi a megzavarodott és ide-oda ugráló embertől 2 lépésnyire megállni nem tudván, azt elütötte. Dr. Szigeti szerint a balesetet nem a sérült kizárólagos hibája okozván, a tárgyi felelősséget és ennek kapcsán a gépkocsi tulajdonosának felelősségét meg kellett volna állapítani. Azt hiszem, az olvasó az ítélet tényállási részének pontosabb ismerete nélkül is azonnal látja ennek az elgondolásnak abszurditását, mert egy ilyen ítélettől már csak egy rövid lépés választaná el a joggyakorlatot attól, hogy az öngyilkossági szándékkal a gépkocsi elé ugró sérült keresete alapján is megállapítsa a tárgyi felelősséget, azzal az indokolással, hogy a balesetet nem a sérült kizárólagos hibája okozta és a soffőr lassabb vezetés esetén a gépkocsit meg tudta volna idejében állítani.

Ne tessék ezzel a kérdéssel olyan hallatlanul egyoldaluan foglalkozni. A technika mai fejlettsége mellett a lakosság már nem kizárólag gyalogjárókból áll és a gépkocsik tekintélyes száma — nézetem szerint — a jövőben még geometriai arányban fog szaporodni. Egy-egyel több indok arra, hogy a gyalogjárónak akkor, ami-